

[Undervisningsministeren.]

mende i 1972-73 og for 9. klasses vedkommende i 1973-74 blive inddraget under den almindelige undervisningspligt og kan derfor fra da af ikke modtage uddannelsesstøtte, idet støtte efter lovforslaget kun tildeles uddannelsessøgende, der er over den undervisningspligtige alder. Forslaget er på dette punkt på linje med loven om Ungdommens uddannelsesfond. Som følge af bortfaldet af statens støtte til de nævnte elever fra 1972-73, henholdsvis 1973-74, indeholder lovforslaget bestemmelse om en nedtrapning af statens støtte allerede fra 1970-71. For det nævnte år vil den gældende statsrefusion på indtil 75 pct. af kommunernes udgifter til stipendier til elever på 8.-9. klassetrin blive nedsat til 50 pct. og for 1971-72 til 25 pct. for i 1972-73 helt at bortfalde. 10. klassetrin berøres derimod ikke af undervisningspligtens forlængelse, og kommunerne vil derfor i 1970-71 som sædvanlig modtage indtil 75 pct. refusion af udgifterne til stipendier til disse elever, men fra 1971-72 påregnes eleverne på 10. klassetrin at blive inddraget under lovens almindelige rent statslige støtteordning.

Aftrapningen og den derpå følgende ophævelse af statens støtte til elever på 8. og 9. klassetrin vil, som det flere steder er fremhævet i lovforslagets bemærkninger, efterlade et støttebehov, som man imidlertid mener må dækkes ad andre kanaler end den statslige uddannelsesstøtte. I et vist omfang vil kommunernes adgang til at yde støtte med eller uden statsrefusion kunne afhjælpe behovet, men der er dog ingen sikkerhed for, at kommunerne vil fortsætte med at yde stipendier til 8. og 9. klasse efter statsrefusionens ophør. Spørgsmålet tiltrænger derfor en nærmere undersøgelse, men da det mere er af social end af undervisningsmæssig karakter, vil dette ske efter forhandling med socialministeriet, socialforskningsinstituttet og eventuelt andre myndigheder, som dette vedrører.

De såkaldte „bruderklæringer“ har i tidens løb været stærkt diskuteret, idet man har anført, at staten tvinger de uddannelsessøgende til at afbryde forbindelsen med hjemmet for at kunne opnå støtte. Denne argumentation er imidlertid ikke

rigtig. Der er nemlig alene tale om en dispensationsregel, der sikrer, at en uddannelsessøgende, hvis forhold til hjemmet er så dårligt, at han ikke har mulighed for at blive støttet derfra, kan opnå stipendier og lån udelukkende efter en vurdering af sine egne indtægts- og formueforhold. Et brud, der foretages med det formål at udnytte denne særlige støtteadgang, er en klar omgåelse af de gældende regler og vil ikke berettige til støtte. Der har i ministeriet været overvejelser om, hvorvidt man som følge af den rejste kritik helt burde opgive de omhandlede bruderklæringer, men man har fundet det mest hensigtsmæssigt at bibeholde erklæringerne, idet adskillige uddannelsessøgende i modsat fald vil blive berøvet deres støttemuligheder. Bruderklæringerne må imidlertid påregnes at få væsentlig mindre betydning i fremtiden, idet den nye støtteordning, når den er fuldt udbygget, indebærer uafhængighed af foreldreøkonomien allerede fra det fyldte 20. år. En fortsat nedsættelse af aldersgrænsen for opnåelse af et begrænset støttebeløb alene på grundlag af egne indtægtsforhold vil have samme virkning.

Lovforslaget skal træde i kraft den 1. august 1970, men således at den nye støtteadministration oprettes allerede fra den 1. april 1970. Dette vil være nødvendigt for at give administrationen en rimelig tid til at forberede overgangen til de nye støtteprincipper. Det har været hensigten med den foreslåede ny administration, der også omfatter et råd og et ankenævn, at skabe de bedste forudsætninger for en hurtig og effektiv forvaltning af den nye støtteordning. Ligesom nu er administrationen henlagt til et særligt organ, men i modsætning til den nuværende ordning tænkes dette etableret som en rent statslig institution under undervisningsministeriet, dog med den særordning, at ankesager behandles af et særligt ankenævn, hvis afgørelser er endelige. Til hjælp for administrationen og ministeriet nedsættes et rådgivende organ på 18 personer med særligt kendskab til de uddannelsessøgendes forhold og uddannelsesforhold i almindelighed.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg forslaget til velvillig behandling i det høje ting.